

ÜHINEMISE SÕNUMED

TAPA
PIIRKONNA
ÜHISLEHT

NR 4/6

OKTOOBER 2004

TASUTA

Suur-Tapa on osa ühtsest Lääne-Virumaast

Tapa ühinemispirkonna – Tapa linna, Saksi ja Lehtse valla ning Kadrina valla Ridaküla rahvast ootab ees rahvaküsitlus. Kas ühineda või mitte? Otsustamisel on oluline ka uue omavalitsuse nn Suur-Tapa edasine maakondlik kuuluvus, kas Lääne-Viru-, Harju- või Järvamaale. Seda toimival rahvaküsitlusel küll ei küsita, kuid teema huvitab paljusid, eelkõige aga ühinemispirkonna elanikke.

Olen seisukohal, et otsustamise aluseks ei saa olla vastutustundetu lähinemine kuulujutu tasandilt. Otsustamine peab tuginema argumentidel (olen artiklis kasutanud muuhulgas ka majandusgeograafi Garri Raagmaa seisukohti). Ma ei pea õigeks suurendada Järvamaad tema säilitamise nimel Lääne-Virumaa arvelt.

Kuid enne veel, kui asuda nn Suur-Tapa teema kallale, tasuks tõsiselt mõelda sellele, et just Lääne-Virumaa kompaktsus, hea infrastruktuur ja nii geograafiline kui turgude lähedus on olnud ning on edaspidi Lääne-Virumaa edu aluseks ja trumpideks. Maakonna servade murendamine ei arenda murendatavaid (ühinevate piirkondi). Lääne-Virumaa on Eesti mastaapides paraja suurusega maakond ilma kellegagi liitumata.

Suur-Tapa kultuurilis-asendiline kuuluvus

Suur-Tapa piirkond asub ajaloolisel Ambla kihelkonna alal. Täna on kihelkonna mõju aga väike, kui mitte olematu: Tapol on oma kirikud, kalmistud ja kogudused.

Minevikku jääb ka Tapa lühiajaline kuuluvus Paide rajooni alla. Kas ja kui õige see otsus tookord oli, sest õige varsti liideti Tapa Rakvere rajooni ja Lääne-Virumaa koosseisu.

Selge on, et Tapa on alati asunud piiri peal. Pigem on olnud määravam Tapa kui transpordi- ja militaarkeskuse staatus. Vähem tähtsad pole ka „põlistapalased“, kes pärinevad valda-

valt lähialadelt.

Tänane elu kulgeb reaajas, oleviskus. Seetõttu on otstarbekas jääda tänasesse päeva ja mõelda tulevikule, millised suundumused ja mõjud on meil sellega seoses. Minevik aitab meid siin vähe.

Pealegi oleme me kõik oma kodu, oma piirkonna ja seega ka oma maakonna patrioodid. Me teame, millised on meie kombed, kultuur, sidemed jne. Seda sama on meil raskem öelda Järva- ja Harjumaa kohta. Järvamaa on juba ajalooliselt üks Eesti väiksemaid ja killustunud asulastikuga maakondi. Kuuluvust Harjumaale takistab eraldus Kõrvemaaga. Lisaks pole perspektiivne olla Harjumaa ääremaa.

Suur-Tapa majandusgeograafiline kuuluvus

Tapa kaugust suurematest keskustest on Paidesse 57 km, Rakverre 27 km, Tallinnasse 90 km. Keskuste tõmbe- ja teenuste pakkumise võime on Paidel 10 000, Rakverel 20 000, Tallinnal 400 000 elanikku. Tapa (6 900 elanikku) ei ole eriti palju väiksem Paidest (7 000).

Demograafilise potentsiaali ja turu suuruse poolest on Rakvere (17 600) kolm korda suurem kui Paide, kuna Rakvere tagamaa on suurem. Tõsi, Paide-Türi on kaksiklinn, mis kokku annab maakonnalinnatähtsust isegi välja, kuid see on tekitanud süski killustatuse ja osakeskuste nõrkuse ning Tapa nihutaks gravitatsioonikeskme veelgi kaugemale.

Tapa piirkonna inimeste tööranded toimuvad valdavalt Tallinna ja Rakvere suunal. Rakvere suunaline tihe transpordikorraldus ja hea tee võimendavad seda suunda veelgi. Tallinnasse viiva Piibe maantee olukord jääb küll alla riigi tähtsaimast Narva-Tallinn maanteest, kuid seda kaudu Tallinna sõites ei lisandu eriti kilomeetreid ning tee on Eesti olude kohta väga hea.

Tapa piirkonna ühinemist kavatsevate omavalitsuste juhte võõrustas 30. augustil Lääne-Viru maavanem Urmas Tamm ja maakonnakeskust tutvustas linnapea Andres Jaadla

Foto Heiki Vuntus

Unustada ei tohiks ka Tapa regioonitõttajaid, kellest sõltub eelkõige kogu piirkonna, aga ka maakonna areng. Majandusgeograafiliselt kuulub kogu Lääne-Virumaa, sh ka Tapa Tallinna mõjualasse. Tapa piirkonna ettevõtete huvi on pigem Kunda ja Tallinna sadamate suunas. Ka on tööstuspotentsiaal Lääne-Virumaal oluliselt suurem valdavalt põllumajanduslikust Järvamaast.

Riigiasutuste koondamisest nelja toimealasse on räägitud peamiselt Jõhvis kui uuest halduskeskusest haigekassa, ja maksuameti kontekstis. Pole aga mitte vähem oluline, et äriregister kui ka maa-arhiiv asuvad Rakveres. Neid üksusi pole ei Ida-Virumaal ega ka Järvamaal. Samuti jäävad

Rakverre päästeamet, teedevalitsus ja maaparandusbüroo, tollipunkt. Näiteks ettevõtjad jt, kel tuleb rohkem kokku puutuda maksu- ja tolliametiga, saavad oma maksunduspetsiifilisemaid probleeme ajada Jõhvis ning tolliküsimused lahendada Rakveres. Kuuludes aga Järvamaa alla, peavad nad (ja mitte ainult nemad) hakkama käima Pärnu vahel, kuna Järvamaa kuulub toimealade mõistes Pärnu alla.

Kokkuvõtteks

Suur-Tapa piirkonna kultuurilised sidemed Järvamaaga on nõrgad. Tapa on pigem maakondlik piirilinn, millel on üleriigiline raudtee- ja sõjaväeasukohta tähtsus. Majanduslikud sidemed, nagu töö, teenistus ja tööstus on Tapa Rakverre ja Tallinnasse, kuid prak-

tiliselt olematud Paidesse.

Asendigeograafiliselt ja poliitiliselt ei ole mõistlik Harjumaaga liituda, kuna Kõrvemaa taguse paigana ei kuulu seal Suur-Tapa häält keegi. Ainus mõeldav maakondlik kuuluvus on Suur-Tapale Lääne-Virumaa. Küsimus on pigem identiteedis, kultuuris, suhetes ja toimivates arengutes ning suundumustes.

Loodan, et rahvas kaalub enne otsustamist siin esitatud argumente tõsiselt.

Lääne-Virumaa tugevus oli ja on edaspidigi tema ühtsuses. Suure osa sellest ühtsusest moodustab ka Suur-Tapa piirkond.

Urmas Tamm,
Lääne-Viru maavanem

Järvamaa ootab Suur-Tapat oma koosseisu

Järva maavalitsus on pidevalt jälginud Tapa linna, Lehtse, Saksi ja Kadrina valla ühe osa ühinemiseks tehtavat eeltööd ja ka selles osalenu. Tööd on tehtud palju ja nüüd peavad inimesed rahvaküsitlusel otsustama, kas, kellega ja mis tingimustel ühineda. Kui otsustatakse toetada vallajuhtide kava ja tekib Suur-Tapa omavalitsus, siis kerib paljusid erutav küsimus – missuguse maakonna koosseisu uus omavalitsus kuuluma hakkab? Kas Lääne-Viru neelab alla Lehtse valla või tulevad Järvamaa koosseisu meiega ajalooliste sidemetega seotud Tapa linn ja selle ümbrus? Järva maavalitsuse ja omavalitsuste toel välja antud Järvamaa legendide raamatus „Arad veed ja salateed“ on mitu legendi selle kohta, kuidas Tapa endale nime sai. Üks neist kõneleb, et Põhjasõja ajal olevat seal suuri lahinguid peetud ning palju inimesi ära tapetud. Usun, et maakonna valikul lahinguks ei lähe ja otsus tehakse Järvamaa kasuks, sest see on

inimestele ja omavalitsusele kasulik.

Uut omavalitsust ootab oma liikmeks Järvamaa Omavalitsuste Liit, kes heas koostöös maavalitsusega on olnud maakonna arengumootoriks. Juba kaheksa aastat on sõlmitud koostöölepinguid maakonna ja omavalitsuste arengu jaoks oluliste küsimuste lahendamiseks. Sellest koostööst on sündinud mitmed ühisasutused, mille töös osalemine aitaks uut omavalitsust oluliste küsimuste lahendamisel:

* **AS Väätša Prügila** näol on tegemist Eesti esimese euronõuetele vastava prügilaga, mis aastate jooksul on muutunud kaasaegselt jäätmekehtluseettevõtteks. Ta suudab lahendada kõik omavalitsuse, ettevõtete ja inimeste ette selles valdkonnas keruvad probleemid.

* **Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus** peab lahendama omavalitsuste jäätmehoolduse kavandamise ja korraldamisega seotud küsimused ning hoidma kogu jäätmehoolduse

korraldamist omavalitsuste kontrolli all. See annab liikmetele võimaluse kokku hoida valdkonnale kuluvat raha.

* **Järvamaa Ühistranspordi Keskuse** ülesandeks on tagada elanikele soodsamad ja majanduslikult tõhusamad ühistransporditeenused. Keskuse arengukava näeb juba täna ette laienemisevõimalust. Aastatega saadud kogemus võimaldab valutul rahuldada uue omavalitsuse ühistranspordialased probleemid.

* **Kesk-Eesti Noortekeskus** on Järvamaa noorsootöö keskus omavalitsusi haarava koostööorgani kaudu. Euroopa Liidu fondide toel muutub keskus lähiajal noorte nõustamis- ja koolituskeskuseks ja tema roll noorsootöö ning noorte nõustamise alal kasvab veelgi.

* Omavalitsuste liidu poolt on loodud **Järvamaa Arenduskeskus**, mis lisaks EAS-i teenuste pakkumisele lahendab ka omavalitsuste vajadused projektide koostamisel ja nende juh-

timisel.

Järvamaa koosseisu jääks uuel omavalitsusel võimalus edasiseks tugevdamiseks. Asub ju piirkonnas veel mitu tugevat valda kellega saaks ühinemise osas läbi rääkida.

Arvan, et Lääne-Virumaa jaoks ei oleks kaotus suur. Elanike arv veidi küll väheneks, aga maakond jääks Järvamaast siiski oluliselt suuremaks. Samuti on võimalik Lääne- ja Ida-Virumaa ühinemine, mille tulemusena moodustuks Eesti tugevaim maakond. Tulevikku silmas pidades tuleb sellega kindlasti arvestada.

Oleme maavalitsuses juba täna arvestanud Tapa piirkonna inimeste vajadustega ja taotleme jätkuvalt Tapa-Lehtse-Jäneda maanteele ning Perila-Jäneda maanteele Järvamaal asuva osale tolmuvaba katte ehitamist. See peaks inimestele head tingimused jüda kõige otsemat teed pidi Tallinna, piirkonna ühisesse tõmbekeskusesse. Maakondliku kuuluvuse küsimuse

Üllar Vahtramäe

Foto Ants Leppoja

otsustab Vabariigi Valitsus. Loodetavasti küsitakse nõu ka maavanematelt. Minu vastus on täna – uuel omavalitsusel on kasulik kuuluda Järvamaa koosseisu. Riigi seiskohalt on see samuti otstarbekas.

Üllar Vahtramäe,
Järva maavanem

Rahvaküsitluse korraldamisest

Tapa linna, Saksi ja Lehtse valla haldusreformi ühiskomisjoni rahvaküsitluse läbiviimise komisjon soovitas korraldada Tapa linna, Saksi ja Lehtse valdades elavate inimeste arvamuste väljaselgitamiseks rahvaküsitluse.

Küsitlus on vajalik, et omavalitsuse volinikud teaksid kuidas hääletada, kui tuleb otsustada liitumise poolt või vastu.

Kuidas toimub rahvahääletus?

Tapa linnas ja Lehtse vallas toimub küsitlus ajavahemikul **14.–21. oktoober 2004. aastal**.

Tapa linnas saadetakse kõigile valijatele postiga koju küsitlusleht, millel on ainult üks küsimus „**Kas olete nõus, et Lehtse vald, Tapa linn, Saksi vald ja Kadrina valla Ridaküla liituvad**“.

Vastamiseks on pakutud kaks varianti k=as „**JAH**“ või „**EI**“.

Vastamiseks tuleb teil teha eelistatava vastuse variandi all olevasse kastikesse rist ja toimetada küsitlusleht hääletuskasti. Kastid asuvad

Tapa linnavalitsuse I korrusel (Pikk tn 15), **Tapa linnaraamatukogus** (Kooli tn 6), **OG Elektra Kaubanduskeskuses** (Jaama tn 1) ja **kaupluses „Kaseke“** (Ülesõidu tn 8).

Lehed tuleb toimetada kastidesse hiljemalt **21. oktoobril 2004. a.**

Lehtse vallas saadetakse kõigile valijatele postiga koju küsitlusleht koos „Makstud vastus“ ümbrikuga. Lehtse vallas on kaks erinevat küsimustega piirkonda.

Jäneda piirkonda kuuluvad Kõrveküla, Jäneda, Raudla, Läpi ja Patika külad.

Lehtse piirkonda kuuluvad Läste, Tõõrakõrve, Rabasaare, Pruuna, Linnape, Rägavere, Jootme, Kuru, Räsna külad ja Lehtse alevik.

Jäneda piirkonna küsitluslehel on kolm küsimust:

1. Lehtse vald tervikuna, Tapa linn, Saksi vald ja Kadrina valla Ridaküla küla liituvad.

2. Lehtse vald jätkab olemasoleval kujul.

3. Jäneda piirkond (Jäneda, Raudla, Läpi, Kõrveküla ja Patika külad) liitub Aegviidu vallaga.

Vastamiseks tuleb teha teie eelistatava variandi numbrile **ring ümber** ja panna küsitlusleht „Makstud vastus“ ümbrikusse ning postitada hiljemalt **21. oktoobril**.

Lehtse piirkonna küsitluslehel on üks küsimus „**Kas olete nõus, et Lehtse vald, Tapa linn, Saksi vald ja Kadrina valla Ridaküla liituvad**“.

Vastamiseks on pakutud kaks varianti kas „**JAH**“ või „**EI**“.

Vastamiseks tuleb teha teie eelistatava vastuse variandi all olevasse kastikesse rist ja panna küsitlusleht „Makstud vastus“ ümbrikusse ning postitada hiljemalt **21. oktoobril**.

Küsitlustulemused selguvad hiljemalt 27.oktoobril 2004. a.

Alari Kirt,
haldusreformi ühiskomisjoni
rahvaküsitluse läbiviimise
komisjoni esimees

KAKS PILTI

Esmakordselt jõudis "Laulge kaasa" meeskond Tapa linna. Külakostikstööd tegijad kaasa suurepärase Silvi Vraidi ja Rakvere teatri näitleja Toomas Suumanni. Ühislaulmist juhtis Reet Linna. Saade on ETV-s kavas 2. oktoobril kell 20.30, kordus 9. oktoobril

Fotod Heiki Vuntus

Tapa piirkonna ühinemispiaandid toovad linna tihti nii maakonna kui ka vabariikliku tähtsusega prominente (U. Tamm ja M. Pomerants)

Rahvaküsitlus Saksis

MÄÄRUS

Moe
15. september 2004. a nr 6

Rahvaküsitluse läbiviimine

Aluseks võttes Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse (RT I 1995,29,356; 1996,42,808; 1999,93,833; 2002,34,207; 2004,56,399) § 7 lõike 7 ja Tapa piirkonna haldusterritoriaalse korralduse muutmise (HTKM) ühiskomisjoni 03.09.2004. a koosoleku protokoll nr 15 punkti 2 otsuse, Saksi vallavolikogu määrab:

1. Korraldada Saksi vallas ajavahemikul 14.–16. oktoober 2004. a küsitlus Tapa linna, Lehtse valla, Saksi valla ja Kadrina valla Ridaküla ühinemise küsimuses elanike arvamuste väljaselgitamiseks. Põhiküsitluspäevaks on 16. oktoober 2004. a. Eelküsitlus päevadeks on 14.–15. oktoober 2004. a.

2. Moodustada Saksi valla elanike arvamuse väljaselgitamiseks 8-liikmeline komisjon järgmises koosseisus: **Tiina Neerot, Viivi Kallis, Arvi Palmsalu, Jaanus Annus, Külli Rosental, Olev Käsperson, Karin Kalev, Illar Kruusmann.**

3. Rahvaküsitluse läbiviimiseks moodustada kaks jaoskonda: **1. jaoskond** asukohaga Moe külas (rahvaküsitluspiirkonnaga Imastu, Loksu, Lokuta, Piilu, Näo, Moe, Nõmmküla, Saiakopli, Karkuse, Vahakulmu, Saksi küla), **2. jaoskond** Pariisi külas (rahvaküsitluspiirkonnaga Kiku, Salda ja Pariisi). Jaoskonnad on avatud küsitluse päevadel kell 10–18. Eelküsitluse kohaks on Moe külas asuv raamatukogu.

4. Kinnitada Tapa linna, Lehtse valla, Saksi valla, ja Kadrina valla Ridaküla ühinemise küsitlusleht vastavalt lisale 1 (küsitluslehe vorm Saksi valla Imastu, Loksu, Lokuta, Piilu,

Lisa 1
Saksi vallavolikogu 15. septembri 2004. a määrusele nr 6

Küsitluslehe vorm

Saksi valla Imastu, Loksu, Lokuta, Piilu, Näo, Moe, Nõmmküla, Saiakopli, Karkuse, Vahakulmu, Saksi küla

Käesoleva küsitluse eesmärk on välja selgitada Lehtse ja Saksi valla, Kadrina valla Ridaküla küla ning Tapa linna elanike eelistused võimaliku haldusterritoriaalse reformi läbiviimise osas. Palun märkige ära millist varianti eelistate, tõmmates Teie poolt eelistatavale vastusevariandile ring ümber!

1. Kas olete nõus, et Lehtse vald, Tapa linn, Saksi vald ja Kadrina valla Ridaküla küla liituvad.

jah

ei

Lisa 2
Saksi vallavolikogu 15. septembri 2004. a määrusele nr 6

Küsitluslehe vorm

Saksi valla Kiku, Salda ja Pariisi küla

Käesoleva küsitluse eesmärk on välja selgitada Lehtse ja Saksi valla, Kadrina valla Ridaküla küla ning Tapa linna elanike eelistused võimaliku haldusterritoriaalse reformi läbiviimise osas. Palun märkige ära millist varianti eelistate, tõmmates Teie poolt eelistatavale variandile ees olevale numbrile ringi ümber!

VARIANDID

1. Kiku, Pariisi ja Salda külad liituvad Kadrina vallaga.

2. Saksi vald jätkab olemasoleval kujul.

3. Saksi vald tervikuna, Tapa linn, Lehtse vald ja Kadrina valla Ridaküla küla liituvad.

Näo, Moe, Nõmmküla, Saiakopli, Karkuse, Vahakulmu, Saksi küla) ja lisale 2 (küsitluslehe vorm Saksi valla Kiku, Salda ja Pariisi küla).

5. Elanike arvamuse väljaselgitamisest on õigus osa võtta kõigil Saksi valla elanike registrisse kantud isikutel, kes on elanike arvamuse välja-

selgitamise päevaks saanud 18-aastaseks.

6. Komisjonil koostada küsitluse läbiviimiseks eelarve.

7. Määrus jõustub 20. septembril 2004. a.

Aivar Ojaverre,
vallavolikogu esimees

KUTSUME

Kiku, Salda, Pariisi, Udriku, Võduvere, Neeruti ja Jõepere rahvast ÜHISELE KÜLAKOOSOLEKULE, mis toimub esmaspäeval, 4. oktoobril algusega kell 18.30 Neeruti Puhkebaasis (Pariisi külas).

Arutleme järgmistel teemadel:

- Piirkonna külaelanike mured
- Naabrid omaette või koos
- Külade koostöö ja üheskoos toimimine
- Kadrina vallas olemise kogemused

Ootame rohket osavõttu!

Jaan Stern, Ain Suurkaev, Teet Koitjärv ja Olev Käsperson.

ANNAME TEADA!

RIDAKÜLA KÜLA RAHVAKÜSITLUS TOIMUB

10. oktoobril 2004. a
kella 10 kuni 13.

Küsitlusbuss on Ridaküla külas ridaelamute juures.

5. oktoobril kell 18 Lehtse kultuurimaja saalis
Rahvakoosolek teemal

“TAPA PIIRKONNA HALDUSREFORM JA RAHVAKÜSITLUS”

Osalevad:

Toomas Kaukvere, Lehtse vallavolikogu esimees
Alari Kirt, Lehtse vallavanem
Algur Kaerma, Tapa linnavolikogu esimees
Arvi Palmsalu, Saksi vallavanem
Üllar Vahtramäe, Järva maavanem
Tähve Milt, Järva asemaavanem
Ootame rohket osavõttu!

6. oktoobril kell 18 Jäneda põhikoolis
Rahvakoosolek teemal

“TAPA PIIRKONNA HALDUSREFORM JA RAHVAKÜSITLUS”

Osalevad:

Toomas Kaukvere, Lehtse vallavolikogu esimees
Alari Kirt, Lehtse vallavanem
Kuno Rooba, Tapa linnapea
Arvi Palmsalu, Saksi vallavanem
Teet Koitjärv, Kadrina vallavalitsuse liige
Urmus Tamm, Lääne-Viru maavanem
Tiina Vilu, Lääne-Viru maavalitsuse juhtiv spetsialist
Üllar Vahtramäe, Järva maavanem
Tähve Milt, Järva asemaavanem
Ootame rohket osavõttu!

7. oktoobril kell 18 Tapa kultuurikojas
Rahvakoosolek teemal

“TAPA PIIRKONNA HALDUSREFORM JA RAHVAKÜSITLUS”

Osalevad:

Algur Kaerma, Tapa linnavolikogu esimees
Kuno Rooba, Tapa linnapea
Toomas Kaukvere, Lehtse vallavolikogu esimees
Alari Kirt, Lehtse vallavanem
Arvi Palmsalu, Saksi vallavanem
Urmus Tamm, Lääne-Viru maavanem
Tiina Vilu, Lääne-Viru maavalitsuse juhtiv spetsialist
Üllar Vahtramäe, Järva maavanem
Tähve Milt, Järva maavanema abi
Jaan Stern, Kadrina vallavolikogu esimees
Teet Koitjärv, Kadrina vallavalitsuse liige

NB! Ridaküla elanike koosolekust osavõtu kindlustab transpordiga Kadrina vallavalitsus. Ootame rohket osavõttu!

Tapa piirkonna ühisleht ÜHINEMISE SÕNUMED

Address: Arenduskoda, Roheline 19, Tapa
tel/faks 322 0026, arenduskoda@tapa.ee

Peatoimetaja: **Heiki Vuntus** - 322 0026, 5648 5208,
heiki@tapa.ee

Toimetus: **Andres Mandre** - 325 2328, 504 0408,
amandre@online.ee

Enn Mälgand - 325 1845, 5341 8330,
enn.malgand@kadrina.ee

Küljendaja: **Liina Kald** - 322 0021.
Trükitud AS Trükikoda Trükis.

Trükiarv 4500. Ühisleht ilmub 2004. aastal 6 korda.